

Primljeno 1. rujna 2010., prihvaćeno za tisak 4. listopada 2010.

Domagoj Kostanjevac
SJEĆANJE NA ŽARKA MULJAČIĆA

Žarko Muljačić rođen je 2. listopada 1922. godine u Splitu, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je romanistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1947. Od 1947. do 1950. radio je kao srednjoškolski profesor u Puli i Splitu, a od 1950. do 1953. kao arhivist Državnog arhiva u Dubrovniku. Na Katedru za talijanski jezik i književnost u Zagrebu primljen je 1953. U jezikoslovnu su ga znanost uveli profesori Mirko Deanović i Petar Skok. Doktorirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1955. temom *Tomo Basiljević-Bassegli, predstavnik prosvjećenja u Dubrovniku*. Jedan je od osnivača Filozofskog fakulteta u Zadru 1956. te utemeljitelj i organizator njegove talijanistike i romanske lingvistike. Od 1956. do 1973. radio je kao docent (1956.-1961.), izvanredni (1961.-1965.) i redoviti profesor (1965.-1972.) na Filozofskom fakultetu u Zadru gdje je predavao talijansku, romansku i opću lingvistiku. Dekan Filozofskog fakulteta u Zadru bio je od 1964. do 1966. Nakon izbora za profesora romanske filologije (lingvistike) na Freie Universität u Berlinu predavao je talijanski, francuski jezik i komparativnu romanistiku od 1973. do umirovljenja 1988. Nakon povratka u domovinu ostao je aktivan u akademskoj zajednici te predavao na poslijediplomskim studijima. Uređivao je časopise: *Lingua e stile* iz Bologne, *Italienisch* iz Frankfurta te *Mediterranean Language Review* iz Wiesbadena, a radio je i kao savjetnik na sastavljanju epohalnog djela *Lexicon der Romantischen Linguistik*.

Za znanstveni je rad primio mnoge nagrade, a za zasluge nekoliko odlikovanja. Od nagrada se ističe *Galileo Galilei* koja slovi kao talijanski Nobel, a od odlikovanja *Red Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića* za znanstvene rezultate i *Grande Ufficiale dell'Ordine della Stella della solidarietà italiana*. Bio je dopisni član nekoliko akademija: od 1977. Akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, od 1989. Akademije della Crusca u Firenzi, a od 1996. Akademije Nazionale dei Lincei u Rimu. U Parizu, Rimu, Strasbourgu i Zagrebu sudjelovao je u radu ondašnjih lingvističkih društava.

Za hrvatsko je jezikoslovlje iznimno važan i zbog toga što je bio jedan od prvih hrvatskih strukturalista. Nadovezao se na Martinetov funkcionalizam i Jakobsonov binarizam te je zajedno s Daliborom Brozovićem i Zagrebačkim lingvističkim krugom pridonio da strukturalizam uđe na hrvatske filozofske fakultete i da se hrvatsko jezikoslovlje uključi u europske tokove. Izvrsno poznavanje fonologije pokazao je u knjizi *Opća fonologija i fonologija suvremenog talijanskog jezika* (Zagreb, 1964.) koja je 1969. tiskana u Bologni kao *Fonologia generale e fonologia della lingua italiana*.

Bibliografija Žarka Muljačića broji preko 700 radova (od hrvatskih su jezikoslovaca jedino Vatroslav Jagić i Petar Skok napisali više radova), od toga 20 knjiga. Radovi su mu iz općeg, povijesnog, poredbenog, kontaktnog i normativnog jezikoslovlja, opće i romanske književnosti, romanske filologije, balkanologije, komparativne književnosti i povijesti. Dugo se bavio i dalmatskom etimologijom te je često isticao da svatko tko se bavi etimologijom mora poznavati slavensku povijesnu gramatiku. Njegova knjiga *Problemi manjinskih jezika u romanskim državama u Europi* (Rijeka, 2008.) važna je za sociolingvistiku i proučavanje varijeteta, a u njoj sustavno izlaže sve bitne činjenice za sociolingvistički opis jezične situacije u europskim većinski romanskim državama, a donosi i vrlo iscrpan izbor relevantne bibliografije. Zanimao se i za Dubrovnik i njegovu kulturnu i književnu povijest, a većina je radova posvećena tomu objavljena u knjizi *Iz dubrovačke prošlosti* (Zagreb, 2006.). Od polovice 80-ih godina 20. stoljeća rad se profesora Muljačića zasnivao na dvjema temama – relativističkom pristupu odnosu jezika i dijalekta i klasifikaciji jezika u romanistici te novom modelu krčkoromanske (veljotske) povijesne fonologije. Posljednih se godina života ponajviše bavio razjašnjavanjem detalja iz životopisa Tuone Udaine, zadnjeg veljtoфона.

Profesor je Muljačić u cjelokupnom radu težio razumnom razvrstavanju činjenica na temelju izričitih kriterija i kritički odabраних mjerila, izvrsnom poznavanju svih bitnih sastavnica u vezi s temama koje je obrađivao te sveobuhvatnoj i pouzdanoj obaviještenosti. Svojim je radom pokazao koliko je potrebna dosljedna primjena novih metodologija u lingvistici jer se samo tako može doći do spoznaja koje inače ne bi bile moguće.

Žarko Muljačić napustio nas je 6. kolovoza 2009. godine u 87. godini života. Njegovim odlaskom nastala je velika praznina u hrvatskoj romanistici i jezikoslovlju uopće.